

L.p.70/W/2015

Warszawa, dnia 23.11.2015r.

**Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego
Jarosław Gowin
00-529 Warszawa
ul. Hoża 20**

Szanowny Panie Ministrze,

Uprzejmie informujemy, że przedstawiciele Komisji Polityki Naukowej Rady Głównej Instytutów Badawczych wraz z przedstawicielami Krajowej Sekcji Nauki Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” na spotkaniu w dniu 9 listopada 2015 roku w Instytucie Odlewnictwa w Krakowie, opracowali wspólne stanowisko dotyczące polityki niesprawiedliwego systemu finansowania instytutów badawczych w ramach realizacji projektów badawczych oraz badawczo-rozwojowych ze środków NCN i NCBR.

Informujemy również, że w wyniku niepokojących sygnałów otrzymywanych od przedstawicieli środowiska naukowego oraz szerokiej dyskusji odbytej na Walnym Zgromadzeniu Delegatów Krajowej Sekcji Nauki Instytutów Badawczych NSZZ „Solidarność”, które odbyło się 17 października w Instytucie Ogrodnictwa w Skierniewicach przyjęto dwa stanowiska (zał.) zbieżne ze stanowiskiem opracowanym w Instytucie Odlewnictwa.

Przedstawiciele Krajowej Sekcji Nauki oraz Komisji Polityki Naukowej Rady Głównej Instytutów Badawczych, przyjmując poniższe wspólne stanowiska, upoważnili jednocześnie Przewodniczącego KSN do ich przedstawienia w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz jego agencjach wykonawczych - Narodowym Centrum Nauki oraz Narodowym Centrum Badań i Rozwoju:

- a) *Realizacja projektów badawczych oraz badawczo-rozwojowych z udziałem jednostek naukowych na nowych warunkach przyjętych w konkursach perspektywy finansowej 2014-2020, organizowanych przez NCN oraz NCBR, jest bardzo często niemożliwa do wykonania. Dotyczy to zwłaszcza zasad zatrudniania oraz warunków wynagradzania pracowników naukowych w konkursach organizowanych przez NCN. Zasady te prowadzą de facto do łamania zasad polskiego prawa pracy. Za szczególnie skandaliczny uznać należy wymóg zatrudniania w projektach pracowników nie posiadających umowy o pracę z jednostką naukową realizującą projekt przy jednoczesnym zakazie współfinansowania zatrudnienia obecnie zatrudnionych pracowników.*
- b) *Duże wątpliwości oraz zaniepokojenie środowiska nauki polskiej budzi obligatoryjny tryb wyłaniania partnerów przedsiębiorstw – jednostek naukowych – w projektach*

perspektywy finansowej 2014-2020 z zachowaniem zasad konkurencyjności (w tzw. postępowaniu ofertowym). Może to prowadzić do irracjonalnych zdarzeń, kiedy np. jednostka naukowa pracująca wcześniej nad wspólnym wdrożeniem z przedsiębiorstwem nowej technologii, zostanie pozbawiona szans na udział w projekcie ze względu na złożenie droższej oferty od jednostki wcześniej w te prace nie zaangażowanej.

- c) Udział instytutów badawczych w projektach nowej perspektywy finansowej jest znikomy. Należy dążyć do wyodrębnienia puli środków finansowych przeznaczonych wyłącznie dla tej kategorii jednostek naukowych. Znaczenie tych instytutów, głównego kreatora innowacyjności w warunkach gospodarki polskiej, zostało niestety kompletnie zignorowane przez NCBR w ustalaniu zasad i kryteriów wsparcia w konkursach ogłoszonych w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój w 2015 roku. Tymczasem szczególna rola w prowadzeniu badań naukowych i prac rozwojowych została przypisana przez ustawodawcę właśnie tym jednostkom. Zgodnie z art. 1 ust. 1 Ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 roku o instytutach badawczych (Dz. U. z 2010 r. Nr 96, poz. 618 z późn. zm.) instytutem badawczym jest państwowa jednostka organizacyjna, wyodrębniona pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, która prowadzi badania naukowe i prace rozwojowe ukierunkowane na ich wdrożenie i zastosowanie w praktyce. Art. 2 ust. 1 przywołanej ustawy wymienia z kolei katalog podstawowej działalności instytutów badawczych, do której należy: prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych; przystosowywanie wyników badań naukowych i prac rozwojowych do potrzeb praktyki; wdrażanie wyników badań naukowych i prac rozwojowych. Takie ujęcie zadań instytutów badawczych pozwala na przyjęcie założenia, że ustawodawca właśnie w tych jednostkach widzi głównego aktora procesów związanych z walidacją gotowości startowej technologii, prac rozwojowych, wreszcie suportu intelektualnego dla samych wdrożeń. Instytuty badawcze stanowią w warunkach polskich surogat takich jednostek jak np. laboratoria narodowe w USA (National Laboratories, NL), dla których organem nadzoru jest federalny Department of Energy. Ich potencjał, know-how oraz wysoce specjalistyczne zasoby ludzkie oraz aparaturowe pozostają w projektach perspektywy finansowej 2014-2020 de facto nie wykorzystane.*
- d) Należy dążyć do wparcia finansowego wszystkich projektów strategicznych wpisanych na Polską Mapę Drogową Infrastruktury Badawczej. Zasady konkursu ogłoszonego przez Ośrodek Przetwarzania Informacji w 2015 roku w ramach Działania 4.2 Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój są nielogiczne, niespójne oraz właściwie niewykonalne. Zapisy dokumentacji konkursowej zjednoczyły środowisko nauki polskiej z uczelni wyższych, jednostek PAN oraz instytutów badawczych w uzasadnionym sprzeciwie wobec takich zapisów jak np. udział przedsiębiorstw na zasadzie bliżej nieokreślonego „preferencyjnego dostępu do aparatury” zakupionej w ramach konkursu, konieczność wniesienia wysokiego pieniężnego wkładu własnego przez jednostki naukowe, brak możliwości finansowania kosztów utrzymania zakupionej aparatury z budżetu projektu oraz dezinformowania opinii publicznej o rzekomych wymogach stawianych w tym zakresie przez Komisję Europejską.*
- e) Należy zrewidować wprowadzone w konkursach NCBR absurdalne wymogi spełniania przez przedsiębiorstwa wymogu innowacyjności w skali światowej.*
- f) Niepokój budzi bardzo niski poziom dopuszczalnych kosztów pośrednich w projektach perspektywy finansowej 2014-2020 (maksymalnie 17%, tymczasem np. w projektach realizowanych w Niemczech przez Instytuty Fraunhofera wynoszą one nawet do 200% kosztów kwalifikowanych).*

g) Należy dążyć do przywrócenia konkursów na tzw. projekty celowe, w przeszłości z powodzeniem koordynowane przez Naczelną Organizację Techniczną.

Krajowa Sekcja Nauki opiniując projekt rozporządzenia Ministra Gospodarki w sprawie udzielania pomocy finansowej na centra badawczo-rozwojowe przedsiębiorców w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020, wskazała na potrzebę głębokich zmian w podejściu do kierunku dystrybucji środków przeznaczonych dla centrów badawczo-rozwojowych.

W świetle powyższych uwag i zastrzeżeń, Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność” zwraca się z prośbą do Pana Ministra o dogłębną analizę poruszonych problemów oraz podjęcie decyzji umożliwiających optymalną dystrybucję środków finansowych na projekty badawcze i badawczo-rozwojowych realizowane przez jednostki naukowe.

Załącznik:

Stanowiska nr 1 i nr 2 z WZD

Z wyrazami szacunku

Przewodniczący
Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”
Instytutów Badawczych

Jerzy Dudek

Przewodniczący
Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”

Bogusław Dołęga